

Budapest

József-körut 29. sz.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . .12 korona.

Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« ezimű jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerező, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalékos szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálbiztosítási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálbiztosítási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsege által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az új alapszabályok. *M. kir. belügyminiszter ur Ő Nagyméltósága a „Kitartás“ című kölcsönösen segélyező országos egyesület módosított alapszabályait 1902. évi 49.452. számú magas rendeletével jóváhagyni méltóztatott.*

Tagtársainknak ezen örvendetes körülményt ezuton is hirül adván, értesítjük, hogy az új alapszabályok kinyomatása iránt már intézkedtünk és hogy ezeket az új alapszabályokat lehetőleg még e hónap folyamán minden egyesületi tagnak megküldendjük.

Mai lapszámunkkal minden tagnak és minden előfizetőnek *egy-egy Tájékoztatót*, valamint *két-két Felvételi lapot* küldünk avégből, hogy egyesületünket és annak áldásos működését minél szélesebb körben ismertessék s a netán jelentkező új tagokat hozzánk azonnal bejelenthessék.

Különösen hangsúlyozzuk a régi tagokkal szemben, hogy a Tájékoztatóban foglalt alapszabály magya-

rázat nem örédjük vonatkozik, hanem azoknak szól, akik majd még csak ezután fognak belépni az egyesületbe. A régi tagok kedvezményei és kötelezettségei azok, melyeket a közelmúlt lapszámokban az alapító, s a régi A és B csoportbeli tagokra nézve közöltünk.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya vasárnap, folyó hó 25-én reggel 8 órakor tartja meg legközelebbi gyűlését az egyesület helyiségeiben. A gyűlés napirendje leend a nyugdíjalapra vonatkozólag a szűkebbkörű bizottság által kidolgozandó és bemutatandó tervezetnek megvitatása és az ebben az irányban teendő további lépéseknek megbeszélése.

Igen kívánatos lenne, hogy ezen a tárgyaláson minél több választmányi tag vegyen részt, már csak az ügy nagyfontossága miatt is.

A választmányi tagoknak ez az értesítés szolgáljon egyuttal meghívóul is, amennyiben külön meghívók szétküldetni nem fognak.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 20. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 26.700 korona.

Ujabb segély.

1132. Tóth János máv. ellenőr, állomásfőnök, Báltaszék, neje halála után ... .. 300 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 20. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 16.386 korona 66 fillér.

Tagjainkhoz!

Az ideai közgyűlés által módosított alapszabályainkat a nagym. Belügyminiszterium 49452/902. számú magas rendeletével jóváhagyta. Midőn ezt t. tagtársainkkal közöljük, egyben értesítjük arról is, hogy a nyomtatás alatt levő új alapszabályokat legközelebb már szét is fogjuk küldeni.

Hogy mily okok készítették az egyesületet alapszabályaink módosítására, azt annak idején lapunk hasábjain közöltük, a módosításokat megvitattuk és csak érett megfontolás után szántuk el magunkat erre a lépésre, mely most már a legrosszabb eshetőséggel szemben is az egyesület fennállását és a most kitüntetett kedvezmények kifizetését feltétlenül biztosítja.

Mindemellett nemcsak hogy semmi újabb terhet nem róttunk tagjainkra, de fáradságos munkánk sikere büszkeséggel tölt el, midőn azt mondhatjuk, hogy a célunk sokkal megfelelőbbben rendezkedtünk be és tagjainknak az eddigiéknél nagyobb előnyöket nyújthatunk. Lehetővé vált ugyanis kisebb tagsági díjak mellett elérnünk azt, hogy kiki már életében élvezheti takarékoságának gyümölcsseit; másrészt pedig megnyugtattunk mindazokat, kik nem tudva, mit hoz a jövő, kételkedtek abban, hogy képesek lesznek-e haláluk napjáig kötelezettségüknek megfelelni, s nem megy-e veszendőbe befizetett tőkéjük is, ha évek múltán sorsuk rosszabbra fordul.

Ezen nagy előnyök ellenében az élvezendő kedvezményeknek a tagsági évek arányában való kitolása senki jogait tényleg nem érinti. Mert nem hihetjük, hogy bárki is találkoznék tagjaink között, a ki életének hátrát az általunk számításba hozott minimális időnél is — bár jóhiszeműleg — rövidebbre szabná!

A mit tehát tettünk, az csak az összesség érdekében volt és egyesületünk eddigi fenállása nemcsak annak bizonyítéka, hogy a jelenlegi nehéz viszonyok közt is életképes, de főleg annak, hogy égető szükségé vált máris azon emberek sorsáról való gondoskodás, a kik az élet mostoha viszonyai ellen egymagukban képtelenek védekezni. Ha most ilyenek közös akarattal, közös célú tűzve maguk elé nem tömörülnek, egymás érdekeit összeegyeztetve nem szállnak sikra egymásért, akkor el kell veszniök azon küzdelemben, melyben nagyobb erő, nagyobb tehetségek igázzák le az egyesek képességét.

Nem önző célok vezettek minket akkor,

midőn tömörülésre hívtuk fel elvtársainkat. Tudtuk azt, hogy nem vagyunk az egyedüliek, a kik aggódó félelemmel néztünk a bizonytalan jövőbe. Ugy mint nekünk nem jutott osztályrészül a nagy vagyon jólétének előnye, vannak még számtalan, kik a mindennapi kenyérért való küzdelemben képtelenek a maguk, még kevésbé családjuk jövőjéről gondoskodni. Csak az erők egyesítése hozhat hasznot, adhat erőt az egyesnek!

Csak mi tudjuk, akik a kezdettől fogva fáradtunk és emberfeletti erővel küzdöttünk ezen eszme megvalósításán, hogy mennyi nehézségbe ütközött egyesületünk létrehozatala. Nemcsak az anyagiakban való hiányállott utunkban, hanem a kétely, nembánomság az egyik oldalon; más oldalról pedig még gyanúsítás és rosszakarat is gátolta haladásunkat. És mégis, ha lassan bár, de gyülekezni kezdtek körülöttünk mindazok, akik a felvetett eszme üdvösségében hittek és céljaink tisztaságáról meg voltak győződve.

Igaz ugyan, hogy olyanok is voltak, kiket a jogtalan anyagi haszon kecsegtető reménye csalt sorainkba, kik jóhiszeműségünk kihasználásával más érdekek kielégítését keresték. De ezek a komoly felelősség tudatából kiinduló óvatosságunk folytán hajótörést szenvedve, csakhamar elszéledtek.

A rosszból is jó fakadhat. Meggazdagodtunk tapasztalatokban és ezek megadták a módját annak, hogy ily törekvések soha többé ne érvényesülhessenek ebben az egyesületben.

Pótoltuk a hiányokat, elejtettük mindazt, ami idővel az egyesületnek anyagi kárára válhatott volna, szigorítottuk és szabatossá tettük azon szabályainkat, melyek kibuvóul szolgálhattak volna a lelkiismeretlenségnek. De a tapasztalat gyakorlottá is tette a vezetőséget abban, hogy a tagoknak mind nagyobb előnyöket nyújthasson az esetben, ha az egyesület tagjainak szaporodásával anyagiilag is gyarapodott.

Ezen okok együttesen az alapszabályok jelenlegi üdvös és az eddiginél sokkal előnyösebb módosítását követelték. Ennél a munkánál egybevetettünk minden kívánságot, meghallgattuk mindenki véleményét és csak érett megfontolás eredményeképp terjesztettük azt a közgyűlés elé. Az általános megelégedés legjobb bizonyítéka volt ama helyeslés, melylyel minden oldalon találkoztunk és amely azóta is kíséri működésünket.

Célunkat elértük. A tagok beleegyezésén kívül a magas miniszterium jóváhagyása is leérkezett.

Köszönetet mondunk tagjaink összességének azon támogatásért, melyet a belénk helyezett bizalomban nyertünk és mely jövő működésünknek legjobb alapja, legjobb biztosítéka marad.

Ám ezzel még korántsem érkezett el a pihenés ideje. Hogy nagy célunk felé fokozottabb erővel haladhassunk és egyesületünk jólétét mindjobban előmozdítsuk, szükségünk van arra, hogy a belénk helyezett bizalomnak további jelét is adják elvtársaink. Mert habár a jelenlegi kedvezmények most már minden körülmények közt biztosítva vannak, nem állhatunk meg a tétlenségnél. Ha sokan is vagyunk, miért ne lehetnénk többen? Miért ne igyekeznénk magunknak még nagyobb előnyöket biztosítani a jövőre, mikor az tisztán csak tőlünk függ?

Most már nem ígérünk, de adunk! Hogy pedig adtunk és hogy mennyit adtunk, azt számokkal bizonyíthatjuk; de bizonyíthatják és bizonyítják is mindazok, akiket a megpróbáltatások nehéz, rideg napjaiban az egyesületünkben kisugárzó jótékonyság melengetett.

Ha most tagjainkhoz fordulunk, hogy ők is segítsenek nekünk, hogy ők is vállalkozzanak magukra kötelezettségeket, melyek csak nagyobb előnyöket biztosíthatnak nekik, de nem járnak fáradsággal: akkor talán nem kérünk sokat. És azt is, amit kérünk, nem magunknak kérjük.

Nem kérünk munkát, fáradságot; egyedül csak azt, hogy többen legyünk, mint amennyien most vagyunk. És még itt is a leghörszerűbb korlátok közé szorítjuk óhajunkat:

Minden elvtársunktól csak két új tagot kérünk!

Bizonyára mindegyiknek van jó ismerőse, barátja, rokona. Ezek között pedig mindig akad egy-egy, kinek egyesületünkre szüksége lehet! Nemcsak lehet, de szüksége van! Sőt akadnak olyanok is, akik régen és szívesen szegődtek volna társul, ha nyílt volna alkalomuk minket, ami egyesületünket megismerni. Ha voltak, akiket a tagsági díjnak vagyoni viszonyaikhoz mért magassága tartott vissza eddig a belépéstől — *ezeknek az új alapszabálytal szintén módot nyújtottunk arra, hogy hozzájuk társakul szegődjenek és egyesületünk áldásait élvezzeik.*

Meg vagyunk győződve róla, hogy az ide mellékelt lapot egyik tagtársunk sem fogja kitöltetlenül félredobni; hanem igenis azzal adja jelét további bizalmának, hogy legalább két új taggal szaporítja egyesületünket.

Mindnyájan egyért, egy mindannyiért!

A kölni vizről.

Minden évben újabbnál újabb illatszereket hoz létre a divat s minden évben egész sora tűnik le azoknak az illatszereknek, melyek nemrég még közkedveltségben állottak. Feltűnő körülmény, hogy van mégis egy illatszer, mely daczára annak, hogy már hosszú idő óta használják, még mitsem vesztett kedveltségéből, sőt kereslete évről-évre növekszik s a világkereskedelem cikkévé vált: a kölni viz, vagy otkolon (Eau de Cologne). Nem érdektelen tehát röviden megemlékezni arról, hogy minek köszönhető ez a rendkívül idegrissítő és edző illatszer világhírét, létrejöttét, annyival inkább, mert sokan arról vannak meggyőződve, hogy a kölni viz feltalálója a feliratán olvasható Farina nevet viselte s Kölnben lakott, holott a dolog nem így áll.

A középkori kereskedelem sok illatszert hozott volt forgalomba, melyek ma már nevek után is alig ismertek. Sáfrány, mósusz és ambra a mult századok nőinek toilette-asztalán otthonos czikkek voltak, ép úgy a mille-fleur-viz, levendula-viz, szász-víz és királyné-vize — utóbbi Erzsébet magyar királynéről nevezve így. Ez időben még csak a gyógyszerészek foglalkoztak illatszerek gyártásával és elárulásával, de nemsokára a vegytudományok újabb fejlődésével egész külön iparág kezdett foglalkozni illó olajok előállításával, jóillatu virágok gyűjtésével, s Nizza, Cannes, Grasse és Messina ma már hatalmas emporiumai ennek az iparnak, ép úgy mint Konstantinápoly a rózsaoalajnak.

A XVII. század vége felé élt Kölnben egy Feminis Pál János nevű bevándorolt olasz, kinek virágzó üzlete volt déli gyümölcsökben, illatszerekben stb. Ő fedezte fel azt a jóillatu esszenciát is, mely eredetileg »Eau admirable« (csodavíz) név alatt jött forgalomba s nagy elterjedést nyert különösen akkor, mikor az első francia köztársaság háborúi alatt francia ezredek állomásoztak Kölnben és más rajnai helyőrségekben. A tiszték és hölgyek kitűnőnek találták az új vizet és gondoskodtak elterjesztéséről. Ehhez járult a kölni egyetem orvosi fakultásának tudományos véleménye is 1727. jan. 13-ikáról, melyben, mint hathatós gyógyszert ajánlja. Mint sok más esszenciának, tehát a kölni viznek is az volt a sorsa, hogy elsőbb, mint egészségi szer tűnt fel, s csak később foglalt helyet, mint illatszer, a nők toilette-asztalán.

Feminis Pál Jánosnak hazájában rokonai is voltak: Farina néven, kik követték őt Kölnbe s mikor meghalt, gyártmánya titkát Farina Antal unokaöccsére hagyta. De a többi Farinák is, köztük Farina János, Mária, lehet, hogy birtokában voltak a gyártás titkának, vagy ha nem is, de saját receptjeik szerint készítették a kölni vizet. Sőt a Farinákon kívül, kik közül Farina Antal Milanó városához címzett czége készítménye jósága tekintetében első helyen áll, még mások is foglalkoznak Kölnben kölni viz gyártásával és jó üzleteket csinálnak. És a kölni vizgyártás még más egyéb iparágakra is jótékonyan hat ki, milyenek az üveggyárak, ládagyárak, könyvnyomdák, stb.

Ma már a kölni viz receptje többé nem titok, s minden vegytani kézikönyvben feltalálható. Borszesz és alkoholon kívül neroli (narancsvirág-olaj), portugál, bergamotte, citrom, petit-grain és czedrát a leglényegesebb alkatrészei. De épen ezek külön-

bőző keverésében és az egyes alkatrészek egymásra hatásának különböző arányában áll az egyes czégek speciálitása. Van olyan kölni víz, melynél meg sem lehet mondani, hogy vajjon a kellemes s idegeinket oly jótékonyan érintő illat egy vagy több parfümből ered-e. A szesz jó sága s bensőleg való egyesülés az illatos növényanyagokkal képezi azt a mozzanatot, mely a készítmény tökélyét és sajátosságát föltételezi. De nagyon tévedne a ki azt hinné, hogy a Kölben gyártott kölni víz is mindenütt egyforma jó. Ez még az első czégeknél sincs így, a fogyasztók szokásai döntik el mindenekelőtt a gyártás módját.

Bármennyire haladt is ujabban a vegyész, s bármennyire képesek is egyes illatszerészek önmagában jó gyártmányt állítani elő, illetékes egyének véleménye oda megy ki, hogy ma, 200 év múlva sem sikerült senkinek a Feminis Pál János-féle kölni víz jóságát felülmulni. Pedig a kölni vízzel való kereskedés különösen az utazási saison alatt mind nagyobb méreteket ölt s Düsseldorfban, Párisban, Bécsben s minden nagyobb városban is állanak fenn már kölni víz-gyárak.

A forró étel veszélyei.

Dr. Glaser tekintélyes orvos a »Journal für öffentliche Gesundheitspflege« című folyóiratban tanulságos tanulmányt tett közzé a meleg ételek és italok élvezetének ártalmas voltáról. Csaknem hihetetlen, mennyire ragaszkodnak a háziasszonyok és szakácsnék ahhoz a rossz szokáshoz, hogy az ételt csaknem forró állapotban adják föl. Dr. Glaser állítja, hogy az általa hőmérővel megmért levesek rendszeren 70° C-t mutattak, tehát 32 fokkal többet mint a test melege; azaz a háziasszony kényszeríti az embert, hogy oly forróságnak tegye ki fogait és gyomrát, mely a kezeit és lábait menthetetlenül összeégetné. E szokás valódi kínzás, de szerencsétlenségre senki sem látja be. Ily magas hőmérsékű fürdővizben bőrünk elégne és a fürdést kétségkívül halál követné; igaz, hogy a száj és fogak nem annyira érzékenyek, de ezeknek is megárt a sok. Valóban óhajtható volna a visszaélés ellensúlyozásul rögtönzött fényképeket készíteni oly emberekről, kik ily forró levest kénytelenek enni. Csaknem naponkint láthatjuk ennek következményeit. Mindenki, ki a levesből az első kanálnyt lenyeli, akaratlanul is grimaceokat csinál, homloka összeránczosodik s ajkai és arcizmai megrándulnak. »Tanuja voltam egy izben — írja Glaser — hogy egy paraszt-asszony felpofozta leányát, mivel a tehéneknek vitt moslékot nem hűtötte le, de ugyanaz az asszony pár percz múlva az embereknek párolgó edényekben adta fel az ételt; mindenki megfujta a kanalat, általános grimace mutatkozott az arcokon, olyan, mintha valósággal büntetésből kellett volna megenni. Azonban sokszor vagyunk úgy, hogy az állatokat megkiméljük oly kellemetlenségektől, melyek iránt magunkkal szemben érzéketlenek vagyunk.« A konyha e rettenetes kinzószere, a tüzevés, leginkább mutatja káros hatását az újabb nemzedék rossz fogaiban. A fogorvosok egész serege támad ujabban s ezek lételének főoszlopa a szakácsnék helytelen eljárása, hogy az ételeket és italokat 50 70 Celsius fok melegségben tálalják fel. Sokszor okoskodtak a felett, miért romlanak jobban a felső sor fogai, mint

az alsók; világos, hogy ennek oka főképp a természetellenes forróság. A forró falat a nyelvizmok által a szájban egy ideig ide-oda dobatik s rendszeren a fogsornál áll meg. Ennek következménye, hogy a fogzománcz, különösen a felső sornak benső részén legelőbb romlik; apró kis pattanások támadnak benne, melyekbe a savak és más fogromboló szerek könnyen bejuthatnak. De a sok gyomorhaj egy része is e természetellenes életmódból magyarázható meg. Bizony okos dolog volna a házi asszonyoknak és szakácsnőknek főképp a leves és kávé számára karcsonyi ajándécul hőmérőt adni, hogy esztelenül ne rongálják egészségünket. Az öreg kort élt emberek nagy részéről tudva van, hogy azok egész életök alatt soha vagy legalább nagyon ritkán ettek és ittak forró italt és eledelt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Villamos nyomás. Mr Greene angol fényképész olyan találmánnyal lepi meg a világot, mely a nyomdafestéket teljesen feleslegessé teszi. Ezt az ugynevezett elektrografikus papir segélyével akarja elérni, mely a közönséges papirtól valami eddig titokban tartott anyaggal való keverés által különbözik. Ezt az anyagot a villamosság könnyen felbontja. Ez a preparált papir se lesz drágább, mint a nyomtatásra eddig felhasznált papirosok. Ha Greene találmánya beválik, akkor a nyomdáknak ezentúl nem lesz szükség festékhengerekre. A betük egy villamfejlesztő telep pozitív, a papirhenger pedig annak negatív sarkával lesz összeköttetésben és amikor ezek érintkeznek, az áram, de csupán ott, ahol a két fémfelület egymáshoz ér a papíron át kapcsolódik. Ez által a villamos papíron épen csak azokon a helyeken, hol a betük érik, vegyi felbomlás áll elő és ezek a helyek feketére festődnek. Greene módszerét Amerikában már kipróbálták és a próbák állítólag olyan jól sikerültek, hogy remény van arra, hogy a nyomtatásnak ez az új módja, mely a réginél sokkal olcsóbb, egy pár év alatt általánosan elterjed és a nyomdafestéket és festékes hengereket a nyomdákból teljesen kiszorítja.

Különös esők. Amerikából nemrég jelentették, hogy ott nagy békaeső esett. Sokan azt hiszik, hogy ezek a békák talán kacskák voltak, de hát a természetnek vannak ilyen szeszélyei és több példát jegyeztek fel rá, hogy az esővel békák, bogarak vagy más szokatlan dolgok hullottak a földre. Sok ilyen esetet jegyeztek fel már a krónikák és régi írók is. Így Peltier beszéli, hogy 1835-ben Hamnál békák estek az emberek fejére, 1869. jan. 29-én éjjel Savoyában heves szélroham után hó esett és másnap a havon élő lárvákat találtak, melyeket megvizsgáltak és ekkor kitűnt, hogy egy olyan rovar álczái, mely franciaországi erdőkben él. Az ókori iratok is több izben tesznek említést »állatesőkről«. Így Chersonesusban állítólag három napig halak estek. Athenaus pedig azt beszéli, hogy Kis-Ázsiában annyi béka esett, hogy velük az utcák és házak egészen megteltek. A vizek is egészen megteltek békákkal és akárhová tették az emberek a lábukat, a békákra léptek. A szétaposott és döglött állatok rothadó testei olyan mérges bűzt terjesztettek, hogy a lakosság kénytelen volt a vidéket elhagyni. Varno is azt beszéli, hogy egy galliai város lakóit békák

üzték el, melyek az égből házaikra estek, 1625-ben Tournayben egy nagy szárazságra következő eső óriási tömeg békát hozott magával. Sáskaesőt többet jegyeztek fel a krónikák, 1804-ben azonban cserebogarak is estek. Heves szél óriási cserebogár felhőket hajtott a zürichi tó felé. A cserebogarak vastag réteget képeztek a víz tükre és bűzükkel a levegőt megfertőztették. A legújabb időben is észleltek ily tüneményeket. Tragösbén három év előtt nagy havazás volt és a havon számos apró rovarot találtak, melyeket a szél messze vidékekről hozott. Ilyen rovarokkal kevert hó ugyanakkor más helyeken is esett. Az angol meteorologiai lapok részletes tudósításokat közöltek egy nagy széna- és békaesőről, mely 1898-ban esett. Junius 30-án dél-felé, Nethers-Priornál Essexben hatalmas forgószél kerekedett, mely a mezőkről óriási szénatömegeket kapott kapott fel és három mértföldnyire elvitte. Belchampsban, ahol a széna leesett, a fákat és házakat fantasztikus módon feldiszította. Egyidejűleg, bár nem olyan nagy tömegben, fehér békák is estek. A legutolsó békaeső New-York környékén esett, egyes helyeken oly sűrűn, hogy a talajt egészen apró élő békák vonták be. A békák olyan tömegekben heverték az utakon, hogy a kerékpárosok nagy ügygyel-bajjal tudtak tovább menni.

Siró állatok. Nagyon sok példát hoznak föl annak igazolására, hogy sok állat valósággal könyvet ont, és pedig hasonló okból, mint az ember szokott. A legkönnyebben siró állat a kérődző, amelynek sirásra való hajlandósága annyira ismeretes, hogy példabeszédbe is foglalták: úgy sir, mint a borju. Minden vadászember tudja, hogy a szarvas tud sirni s azt mondják, hogy a medve is könyezik, amikor érzi, hogy utolsó órája közeledik. Nem kevésbé érzékeny a zsiráf, amely könyező szemet mereszt a vadászra, aki őt megsebesítette. Egy angol író a következőket írja egy afrikai zergéről, amelyet sokáig üldözött: A szája habzott, kiömlő veritéke kékes színt adott szürke bőrének. Nagy fekete szeméből köny potyogott és nyilvánvaló volt, hogy a szegény állat utolsó órájának közeledését érezte. A kutya és némely majom könnyen sir. Az elefántról is sok megfigyelő azt állítja, hogy könnyen hajlik a sirásra. Könyet ont, ha megsebesítik vagy amikor látja, hogy nem tud üldözője elől megmenekülni. A nagy csöppek úgy peregnek a szeméből, mint az emberéből, hogyha nagyon izgatott. Tennant, a nagy elefántvadász, aki életének jó részét az elefántok tanulmányozásának szentelte, egy csordáról, amely fogságba jutott, a következőket írja: Néhány közülök nyugodtan maradt, lefeküdt a földre és szakadatlanul patakzó könyeivel tett tanuságot nagy bánatáról. Még némely vízben élő állat is tud sirni. Így sokan észrevették már, hogy a delfin halálának pillanatában mélyen fölsóhajt és bőségesen ontja könyét. Fialat tengeri fókát is láttak már sirni, amikor egy hajós embertelenül megkinozta.

A wiesbadeni kutyatemető. Két híres kutyatemető van Európában az egyik a londoni Hyde-parkban, a másik a híres németországi fürdőhelyen, Wiesbadenben. Erről a wiesbadeni kutyatemetőről érdekes dolgokat ír egy német ujság. Először is eldicsekszik vele, hogy gyönyörűen fejlődik és szépül. Egész csomó szép és művészi díszű márványoszlop emelkedik a kegyeletesen gondozott hantok előtt. Érdekes ezeknek a fölírata. Meg lehet állapítani belőlük, hogy a legtöbb sirba jutott kutya nem ter-

mészetes halállal mult ki, hanem elgázolták a szegény párakat. A városbeli közuti vasut ellen keserű kifakadások olvashatók a sirköveiken. A fölírások különben tömördek meleg szeretetről és mélységes gyászról tanuskodnak. Az egyik négy lábú »elköl-tözött« sirkövén ez áll: Az én családomnak. A másikon: Soha nem felejtlek el! Egy harmadikon: Egyetlen barátomnak! A kegyelet, amelylyel ezeket a sírokat gondozzák, igazán megható. Vannak főként angol családok, amelyek amint megérkeznek, első utjuk minden esztendőben a kutyatemető, ahová elviszik megemlékezésük koszoruját. Van persze olyan sir is, amelyet egy ideig buzgón látogattak, gondoztak, de azután bizony nem törődtek vele többé. Ez is megesik — kutya sirjával is.

A legelső gyöngyhalászó hely. Az arany-nyal egyenlő becsü gyöngyöt tudvalevőleg a tengerből halásszák. Nevezetesebb leheltyek vannak a perzsa öbölben, Ceylon mellett, Kalifornia partján, a Mexikói öbölben s másutt. A legjobb gyöngy azonban Bahrein sziget mellől kerül a perzsa öbölben. E gyöngyök hírét már a khaldaeusok is ismerték, s azóta folytonosan történik itt halászat s érdekes, hogy ma is teljesen oly modorban, mint azt Edris utazó a XII-ik században leírta. Az évi tiszta haszon meghaladja az egy millió forintot, de volt eset, midőn a harminczas években csupán Bahrein mellett hat millió forint értékű gyöngyöt halásztak ki. Mindenesetre több milliárdra rug már az az összeg, melyet e helyen a tenger mélyéből kivettek. A gyöngyhalászat igen terhes foglalkozás, s ha a költői hasonlat szerint »köny« és »gyöngy« valóban összeköttetésben állanak egymással, az főképp a szegény gyöngyhalászokról áll, kik a legnyomorultabb emberek közé tartoznak, rendesen arab uzsorások zsoldjában. Egy ember 40–60 másodperczenél tovább nem maradhat a víz alatt s alig, hogy meztelenül beugrott csónakából, kosarával és késével, megadja a jelt a felhuzatalra. E mellett háromszori lemenetel után annyira kimerül, hogy több óráig munkaképtelenné lesz. Minden munkás a felhozott kagylókat gomolyokba rakja, hol a vállalkozó felnyitja s a nyert gyöngyöket nagyság és tisztaság szerint osztályozza. A munkás a felhozott kagylók száma után kapja meg csekély bérét, a vállalkozó nyeresége azonban nagyon változó s szerencsétől függ, ezért, mint a lutrijátékoknál is tapasztalható, nagyrészt eladósodott s kétségbeesett egyének vállalkoznak erre az üzletágra, hol igen gyakori a csalódás, másrészt azonban egyetlen gyöngyszem is képes valakit gazdaggá tenni. A ritka szép fogás hire gyorsan elterjed s rendkívül élénkséget idéz elő. Maga a gyöngyhalász is jutalomban részesül ilyenkor s nagy öröme van, mert legalább egy nap jól lakhatik rizsszel és datolyával, talán új ké inget is kap neje és gyermekei számára. Az igen apró gyöngyöket — az ugynevezett »gyöngymagokat« nem hozzák kereskedelembe, mert azt a perzsa nők használják fel himzéseiknél avagy porrá törve gyógyszernek tekintik. Évszázadokon át töméntelen gyöngy halmozódott fel így a perzsa és indiai udvaroknál, úgy hogy volt idő, midőn a legyőzött ellenség zsákmányából vékaszámra szedték el a gyöngyöt. Ma a perzsa sahnál, kinek különben is mesés mennyiségű ékszerei vannak, oly sok gyöngy van, hogy árával nem egy európai állam adósságát lehetne kifizetni.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Séta a pokolban.

Irlta: Szilágyi Gábor.

Engem leginkább csak az az egy lepett meg,
Hogy a pokolban is magyarul beszélnek.
Nálunk ugyanis mindig a német dirigál,
No de a pokolban — a magyar dominál.

— Hogy ismer engemet ördög ur oly nagyon?
Én is mintha láttam volna már valahol.
Nem korcsmáros volt-e városunkba' kelmed,
Kinek a mértékje mindig megfeneklett?

»Én vagyok az komám! — az alvégi csapos,
Ittlétem pedig már tizenhat hónapos.
Dolgom elég jól megy, nincs reá panaszom,
Exczellenziája Luczifert szolgálom.«

Ennek, atyafiak, egyszerű a nyitja,
Hogy és mért jutott a korcsmáros pokolba.
Nem másért csak azért — korcsmáros
[hallja-e?

Mivel a borunkat az is szűken mérte.

Mert csak gyalog nehéz a pokolba az ut!
Korcsmáros ur tudom, hogy előbb oda jut.
Nem is kell majd menni — ördög viszi kendet,
Töltsenek kelmetek, igyunk erre egyet! . . .

V.

Majd a csapos ördög a szót így folytatta:
»Most én bejelentlek audienciára.«
Erre bevezetett egy terem-félébe,
Ahol beültelett piros bársony székbe.

Amíg ő bent jára, ott ültem csendesen,
Miközben a termet egyre keresgéltem.
Mert a végét-hosszát sehogy nem láthattam,
Mintha lettem volna Sahara pusztában.

Akkora terem volt, mint nálunk egy megye,
Egyik kis sarkában Budapest elférne.
Elgondolhatják hát könnyen kegyelmetek,
Mily jó helye lenne ott a pestieknek.

De kijött az ördög és befelé inte:
»Erre gyere öcsém! Arra van a pincze!
Amott pedig már az elítéltek vannak,
Egyik felében nők, másokban férfiak.

Találhatsz közöttük nem egy jó ismerőst,
Félénket, ostobát, esztelent és gőgöst.
Van itt tolvaj, rabló, gyikos, utonálló,
Országháborító, csaló és sikkasztó.«

Mikor így elmondott mindent szépen rendre,
Engem biztatott meg: »Most már csak
[eredj be!«

Azzal kezet adott. Én bementem nyomban . . .
Luczifer ült ott bent szinarany trónusban.

Jobbról ült mellette minisztere Plutó,
Balról pedig vörös palástban Mefisztó.
Előttük törvénykönyv, vastag mint biblia,
Melyben bűn s büntetés szépen meg van írva

A falakon csunya halálfejek lógtak,
Melyek, mint a majom, egyre vigyorogtak.
Az egyik épp felém meresztette fogát,
Megismertem benne anyósomat Dorkát.

»Hogy van kend barátom? — Luczifer így
[kezdte —
Mi ujság odafent, milyen szél hozta le?
Mi járatban van itt? mondja el szaporán,
Nagyon sok a dolgom, odalent várnak rám!«

Barátsága nekem nem lehet kis dolog,
A világ tengelye körülötte forog.
Kit barátomnak mond, annak lehet csak jó,
Nem kell annak félni, lesz ott protekció.

Mert ne gondolják ám azt kelmetek éppen,
Hogy lent a pokolban protekció nincsen.
Ugy van az mint itt fent. Ott is az boldogul,
Kinek a gallérját fogják elől-hátul.

Kérdésére én csak egyet köhécseltem,
Nem akart szó jönni ajkamra sehogysem.
Valami fülemben olyan furesán zenge,
Mint viharban erdő fáinak nyögése.

Csakhamar utána kinyilott az ajtó,
Pán ur jött be rajta, a főajtónálló.
»Jelentem kegyelmes, méltóságos uram,
Egy asszonyt hoztak be, kint van a
[csarnokban!«

»Megint asszony!« — morgott boszusan
[Luczifer,
»Azokon már nem fog az ördög átka sem.
Kötözzétek össze, azután vigyétek . . .
Hogy hová? — azt nem kell mondani tenéked.

Hej barátom, lássa, azért rossz a világ,
Asszonyok csinálnak ott minden galibát.
Mert rossz annak minden ize-porczikája,
Még sem áll be neki sohasem a szája.«

— Tudom mindezeket kegyelmes Luczifer,
Azért jöttem hozzád éppen most az egyszer.
Rossz világ jár ott fent méltóságos uram,
Benn szorult az ördög ember és állatban.

— Hiába hordatod őket a pokolba,
Ugy teremnek, mint az eső után gomba.
Házasságtörés, majd család, gyujtogatás,
Lopás, zsarolás és egynéhány sikkasztás.

— Napirenden van. Egy ifju ur meg éppen
Elvitte városunk kasszáját egészen.
Azért kérlek szépen, méltóságos uram,
Jójj egy kicsit hozzánk, csinálj rendet ottan.

Meg is ígérte, hogy eljön hozzánk egyszer,
Kétszázézer főnyi fekete sereggel.
Végig söpri ezt az öreg vén Európát,
Ugy mint hajdanában Sodomát, Gomorát.

— Instálom alásan, méltóságos uram,
Ne haragudj — nekem még egy kérésem van!
Engedj végig nézmem a te országodban,
Adj egy kísérőt a fáradságos utban.

Luczifer szavamra kegyesen bólíntott,
Megrázta a csengőt, és ott termett legott
A rezidencia testőr kapitánya,
Ki igen jól festett diszmagyar ruhába.

»Kedves kapitányom, vitéz jó Mikulás,
Kisérd ezt az urat az országomon át.
Mutass meg neki és magyarázz meg mindent
Milyen itt a börtön, a munka és a rend.«

Megköszöntem szépen, nem vesztegettem szót,
Sarkon fordultam és kerestem az ajtót;
Nem láttam sehol, de Mikulás ott termett
Szólt: »Menjünk hát öcsém!« — és hátára
[felvett.]

(Folytatása következik.)

Az ékszeráros leánya.

(Angol regény.)

(Folyt.)

— P. V. L. után. —

— Ön még alig ismeri Ellent.
— Elég soká arra, hogy beszédje nyugalma-
mat megzavarja.

— De hát mit akar? Mostani helyzete, a mint
maga is bevallja, nem valami fényes. Vagyona nincs,
biztos állása sincs és — családi hagyományai
sincsének.

— Ez igaz. Családom összes dicsősége csak
annyi, hogy minden tagja becsületesen élt és úgy is
halt meg. Ellennek én mást nem adhatok, mint
szerelmemet.

— Én önt tisztetem, becsülöm Godfrey, —
mondá hidegen Stone — de azt nem engedhetem
meg, hogy egy pillanatig is arra gondoljon, hogy

leányomat feleségül vegye. Ellen Sir Felixhez fog
nőül menni. Ön pedig megígéri, hogy nem jön többé
házamba és nem is ír leányomnak. Megértett?!

— Igen — válaszolt a festő gúnyosan és ezzel
hátat fordított Izsáknak.

— Gondolja meg — kezdé újra Stone, a ki
mégsem akart haraggal elválni a fiatal embertől —
ha elvonné leányomat, csak szegénység várna mind-
kettőjükre.

— Ki mondja azt?

— Én. Ha Ellen önhöz menne, akkor az én
vagyonomnak már volna rendeltetése. Akkor önnek
csak vele kellene az életet átküzdenie.

— Ezt szeretném. Boldogok lennénk mi száraz
kenyér mellett is.

— Nagyon önzően gondolkozik. Miért mondjon
le leányom vagyonról, rangról az ön kedvéért?

— Elég ebből — szakítá őt félbe az ifju
izgatottan — semmi további beszélni valóm nincs
ebben az ügyben.

Stone Izsák izgatottan sietett el a festő lakásából.

*

Juliával való beszélgetése után Ellen szobá-
jába ment és tünődött a legutóbb lefolyt dolgok
felett.

Egyszerre lapda repült be a nyitott ablakon.
Ellen ijedten ugrott fel, de a mint meglátta, hogy a
lapda papirosba van göngyölve, kíváncsian emelte
fel. Nagy érdeklődéssel bontotta fel a csomagot,
melyben levelet talált. Godfrey irását ismerte fel
rajta.

»Kedves Ellen! Nem mehetek többé hozzád.
Minden reménységem dugába dőlt. Mindennek da-
czára hű maradok hozzád és mindig szeretni foglak.«

Ellen elsápadt a sorok olvasása közben, azután
pedig heves zokogásban tört ki.

— De hát miért ne jöhetne többé hozzám!?
Ki tiltja meg neki, ki áll utunkban?

Egyszerre csak, egészen váratlanul, anyja lé-
pett a szobába és értesítette, hogy atyja beszélni
akar vele.

Ellen megtörülte szemeit és izgatottan sietett
atyjához.

— Gyermekeim — kezdé Izsák nyugodt, komoly
hangon — röviddel ezelőtt beszéltem Godfrey-vel és
megmondtam neki, hogy ne jöjjön többé házunkba.
Neked pedig megtiltom, hogy vele bármi módon
keresd az érintkezést.

Ellent mintha villám sujtotta volna, nem tudott
szóhoz jutni; de könnyei záporoként hullani kezdtek.

Izsák megilletődött ugyan, de komoly és nyu-
godt maradt.

— Hallgass ide — kezdte kissé vártatva. —
Kentben voltam és megnéztem azt a szép ősi bir-
tokot, mely a te otthonod lesz. A vidék gyönyörű!
Sir Harcourt pedig megígérte, hogy paradicsomot
csinál belőle. Már most is minden oly szép és fen-
séges, hogy ahhoz foghatót nem is lehet elgondolni.
Az épület valóságos lovagvár. Nagy és kis tornyok
minden oldalt. Gyönyörűen fest abban a százados
fákkal telt parkban. Belseje még szebb. Jobbra
vannak a nagyuri kényelemmel berendezett termek,
melyeknek falait nagybecsű képek díszítik. A másik
oldalon festői romokon pihen a szem, melyeket az
örökzöld nagyrészt elborít és titokzatossá tesz. A
ház testvérek közt megér ötezer fontot. De a leg-
nagyobb súlyt arra fektetem, hogy a baronet családja

az ország legelőkelőbbjei közé tartozik. Behatóan tanulmányoztam a család történetét és felkutattam minden reá vonatkozó adatot.

Ezután az öreg félre tolt a gyertyát, föltette szemüvegét és elővette tárczáját. A benne levő jegyzőkönyvet kinyitván, fennhangon olvasta jegyzeteit, melyek a Harcourt-családra vonatkoznak, azután pedig lelkesülten folytatta:

— Sir Felix igen eszes ember és meg vagyok győződve róla, hogy mint férj elhagyja apró dőreseit. Azt tudom, hogy vagyoni állapota nem a legjobb; de majd gondom lesz rá, hogy ősi nevére ne vessen árnyékot. Hallottad mindezt gyermekem?

Ellen megtörtén ült atyja előtt, nem válaszolt semmit, csak tovább sirt csendesen.

Az öreg ember pedig közelebb húzta a gyertyát és tovább olvasta jegyzeteit.

— Évszám a kapu felett: 1515. . . Régi ezüstenemű a tizenharmadik századból . . . Festett ablakok . . . üveg ólomkeretben, ó-angol . . . Nagy mahagóni láda, telve régi ruhaneművel, ereklyékkel . . . ritka pecsétnyomók, napórák, bronz-kelyhek és fegyverek . . . És ezek a drágaságok mind nemsokára a tiéd lesznek!

Ellen megint nem válaszolt, csak tovább sirt.

Izsák összevont szemöldökkel zsebre dugta jegyzőkönyvét. Leányának érzéketlensége dühössé tette.

— Te hálátlan gyermek — tört ki belőle a harag — te nem törődöl se a magad jövőjével, sem szülőidnek gondosságával és csak bánatomra vagy itt!

Ellen megijedt e szavak hallatára, mert tudta, hogy atyja nagyon heves természetű.

— Kiért fáradtam, küzdöttem, dolgoztam negyven évig! Nem-e érted? Ki miatt nélkülöztem csaknem félszázadon keresztül, ha nem miattad! Minden törekvésem az volt, hogy magas rangra emeljelek. Most, midőn vágyam teljesülhetne, megvalósíthatnám tervemet, midőn csak a kezdet kellene kinyujtanod a rang és czim után, mint valami bolond, egy kol-dus után epekedel. Örült! Takarodj a szemem elől, menj a szobádba, hogy ne is lássalak!

Ellen szobájába sietett, a hol nagyanyját találta.

— Ne ijedj meg gyermekem — mondá az hal-kan — Godfrey ott vár a tetőn, bucsut akar venni tőled. Jer, veled megyek.

Ellen hálásan karolta át a jó öreg asszonyt, azután felsietett a keskeny lépcsőn. Csendes éjszaka volt. A csillagok ragyogása összevegyült a hold enyhe fényével, mely az egymásra borult szerelme-seket megvilágította. A csendet hosszú ideig nem törte meg semmi nesz. Nagysokára azután elmond-ták egymásnak a történeteket. Azután elváltak.

Másnap este, midőn Ellen anyjával együtt a közös teremben ült, valaki kopogtatott az ajtón.

Kis szünet után Godfrey lépett be.

— Bucsuzni jöttem Miss Stone — kezdé a festő — holnap elhagyom Angliát.

Ellen visszarogyott székére és remegve nyujtá kezét a festőnek.

Mrs Stone ezalatt közelebb lépett.

— Végezz röviden — szólta leányához — azután pedig menj a szobádba.

— Nem, nem, én nem tudok, nem akarok — felelte a leány.

— Meg ne haragits, ennek meg kell lenni! Én is alávettem magamat egykor a kényszernek — szólta az anya.

— Isten veled — szólta Godfrey — légy boldog! Talán csak évek múlva fogok visszatérni, — talán soha! De minek is tenném? Mondhatnám, maradj hű hozzám, azon leszek, hogy kellemes otthont teremtsék neked; de még ezt sem ígérem. Feloldlak szavad alól, lemondok szerelmedről, le a boldogságról. Nekem nincs egyebem, mint szívem és művészetem. Szüleid nemességet és gazdagságot szántak neked. Én félre állok az utból, de nem mondok le rólad!

*

A házassági szerződés aláírására kijelölt napon Felix ügyvédje folyton szem előtt tartotta kliensét, ne-hogy meggondolja magát és Annához menjen, a mivel azután az ő üzletét is elrontotta volna. Midőn végre elérkezett az idő, mindketteu a »fekete házba« mentek, a hol már Stone Izsák várakozott rájuk. Fele-sége ma sokkal gondosabban volt felöltözve, mint máskor és a sok drága ékszer csak úgy csillogott rajta. Sir Felix alig ismerte fel a máskor rideg és tuleszserűen öltözött nőt.

Stone Izsák barátságos mosolylyal üdvözölte vendégeit, azután bizalmasan megrázta Sir Felix kezét, a ki azonban rideg göggel fogadta ezt a bizal-maskodást, ami Izsáknak láthatólag rosszul esett.

— Hol van Stone kisasszony? — kérdé Sir Felix.

— Hivd be Hanna — szólta a kereskedő.

Sir Felix ezalatt közönyös dolgokról beszélgetett a titkárral, a kire Izsák a könyvek vezetését bizta és láthatólag rosszul érezte magát ebben a környezetben.

— Nos Sir Felix? — kezdé a kereskedő bosszu-san, midőn látta, hogy a baronet nem akar a dologra térni.

— Készen vagyok — volt a rövid válasz.

— Itt vannak feltételeim — folytatta Izsák és egy okmányt tolt a baronet elé.

(Folyt. köv.)

V á g y.

Mikor még kis leány volt, gyakran künn jár-kált a réten. A csipkerózsa virágának szirmai át-hordta hozzá a szél s a sarjuban aranyos bogarak zümmögtek neki, de ő mindebből nem látott és nem hallott semmit. Csak azt a hegylánczot nézte, amely mintha kékes ködben uszott volna, oly messze volt, de azért mégis közelnek látszott. A leány kitárta karjait, keresztül futott a réten s aztán megállott, forró arcát egy cseresznyefa hideg törzséhez szorítva; majd ismét tovább szaladt, egyre tovább. A nyugtalankodó és aggódó szülők csak késő este ta-láltak rá, amikor már aludt az országot szélén.

— El akartam menni a kék hegyekhez, — szólott zokogva, mikor fölébresztették — de nem birtam oda jutni.

Felnőtt, s a messze ismeretlen utáni vágy is egyre növekedett benne. Ha valaki nagy utazásai-ról beszélt előtte, elsápadt és hallgatott. Ha Velence, Róma, Nápoly nevét hallotta, nem tudta visszatartani könyeit. Minden tavasszal, mikor a langyos szelek a természetet új életre keltették, s mikor a feje fölött vándormadarak röptek, csaknem meg-betegedett. Ragyogó szemmel, égő orczával s szívé-

ben a mardosó vágygal, hetekig nyugtalanul járt-kelt a ház körül.

Kérésére egy kis kamarát egészen átengedtek neki, amelyet tetszése szerint rendeztetett be. A testvérei kinevették, de ő tudta, hogy miért oly kedves neki az ő szobácskája. Ennek az ablakából, a kis városka házai fölött elláthatott egész az országutig, amelynek a két oldalán magas nyárfák voltak. Tömerdek nyárfát látott a hosszú országúton, az utolsók már csak akkoráknak látszottak, mint egy-egy fekete pont. Látta az országúton ide-oda járó kocsikat, s éjjel, ha a postakocsis kürtjét hallotta, megremegett a lelke.

Évek multak s a kis leány egészen felnőtt. A szeretett ifjuval sétálgatott a langyos nyári estén. Égett az arcza.

— Oh, bár örökké vándorolhatnék veled, egész a világ végéig!

S aztán elhallgatott és az ifjuhoz simult, aki lecsókolta a könnyeit, amelyekről nem tudta, hogy mit jelentenek.

Az esküvő után fiatal feleségét örömtől repeső szívvvel vezette haza új otthonába.

— Ugy-e, sokkal szebb, ha a boldogság legmelegebb érzéseinek itthon örülünk a saját tűzhelyünk mellett s nem rideg, idegen országokban? Nézd csak, kedvesem, itt ennél az ablaknál lesz majd a varró-asztalkád. Innen, erről a helyről fogod te intézni az egész háztartást, mint gondos, jó kis gazdasszony.

Az új asszony egy pillanatra letekintett a pompás folyóra, amely ott folyt el a házuk közelében; a folyón csak úgy hemzsegett a sok csónak, az apró vitorlás és a gőzhajó, s a folyó mindkét partján széles országút húzódott végig, amelyen vándorok jártak-keltek. Aztán szelíden megrázta a fejét:

— Nem ide ülök; engedd, hogy más helyet válasszak.

— Nem tetszik neked ez a szép kilátás?

— Nagyon elszomorít... Nem teljesíthetem jól a kötelességeimet, ha mindig látom ezt a gyorsan rohanó folyót, a tova sikamló hajókat és a siető vándorokat, már pedig én — jó asszony akarok lenni.

A férje megindultan ölelte meg az asszonyt.

— Hát oly nagyon vágyódsz az idegen országok után? Várj türelemmel egy esztendeig, míg itt jól berendezkedünk s aztán majd megmutatom neked egy kissé, hogy milyen a világ.

Egy esztendő múlva egy kékszemű kis gyermek feküdt a bölcsőben, egy gyermek, aki mindig vágyakozva nézett rá.

A gyermek csak otthon érzi jól magát, tudta ezt az anyja és nem merte arra kérni az urát, hogy vigye magával, mikor üzleti ügyei miatt messze el kell utaznia.

Még akkor sem követhette a férjét, mikor ez a fiatal ember, még mielőtt a gyermeke fiuvá nőtt volna föl, elment arra a nagy utra, amelyről még senki sem tért vissza.

Most már csak a fiáért élt. Neki takarékoskodott és ő érette dolgozott. De az anyja vágyakozása visszhangra talált a fiu lelkében. A haza szűk határain túl égő vágygal tekintett a távolba, s amit szépségre szomjazó szemei láttak, azt a keze vissza is tudta adni. Az anyja és fia minden este arról az időről beszélt, mikor a fiu mint művész, elindul a nagy világba, hogy hirnevet és dicsőséget szerezzen.

— Ha én majd utazom, neked is velem kell jönnöd, anyám!

Az anyja mosolyogva nézett a fiára s aztán tovább dolgozott és tovább takarékoskodott.

De az özvegy asszony vagyonkája nagyon lassan szaporodott. Csak egynek volt elég és nem kettőnek az a pénz, amit a fiának átadhatott.

— Csak kis időre hagylak magadra, anyám! Egy év múlva eljövök érted és elviszlek. S aztán velem együtt látni fogod a világ minden szépségét!

A csinos és tehetséges ifjut mindenütt szívesen látták. A nevét tisztelettel emlegették s dicsőségben és pénzben egyaránt bőven volt része.

— Nemsokára elmegyek érted, anyám és elhozlak! — Ezt írta neki minden levelében.

Az utazási vágy azonban majd ide, majd oda üzte, s mikor egy kissé csillapodott a nyugtalan-sága, otthont akart teremteni a szép idegen országban, otthont a saját művészi tervei szerint, s ebben akart élni az anyjával együtt. Mikor a ház fölépült, egy pár fekete szem megakadályozta őt abban, hogy az anyjára gondoljon.

Egy este a tenger partján állott a magaslaton s letekintett a lábainál elterülő városra. El-elhaló harangszó hatolt föl a hegyre s a feje fölött a vándormadarak röpültek!

— Anyám! — kiáltott föl egyszerre — anyám jövök érted!

Pihenés és nyugalom nélkül sietett haza. Szinte röpült a város utcáin keresztül s fölszaladt a jól ismert szülői ház lépcsőjén. Minden oly csöndes volt a házban! Az anyja talán már nem ismerte meg a fia lépteit? Dobogó szívvvel megállott egy perczig az ajtó előtt s aztán benyitott.

Ott volt az anyja!

Sápadt és hideg volt; az ágyon feküdt s kezei keresztbe voltak téve a mellén. Homlokán a halál fönsege trónolt s az ajka mosolygott; már eltűnt az ajkáról a türelmetlenség minden kinja, a váromlás minden keserősége s az oly soká várt boldogság győzedelmes öröme látszott rajta.

A fiu térdreborult az ágy előtt, az anyja mellé, akinek már nem volt szüksége ő reá. Ő nélküle indult el első útjára, amely vágygal teljes szívét megnyugtatta s lebilincselte lelkének szárnyakat adott.

J. L.

A tábornok kutyája.

Gorelov rendőrbiztos, új köpenyében s egy kis csomaggal a kezében, éppen a piacon ment keresztül, mikor a háta mögött egyszerre kutyaugatást és kiáltást hallott:

— Fogjátok meg!

Az ablakokból kíváncsian tekintettek ki az emberek, s mintha csak a földből nőttek volna ki az emberek, csakhamar nagy csoportosulás támadt. Gorelov természetesen oda sietett.

— Mi történt itt? — kérdezte a tömegbe ve-gyülve — ... Mi történt? S te miért szorongatod az ujjadat? — kérdezte egy Hrjukin nevű embertől.

— Nagyságos uram, — kezdi Hrjukin — én fiáért mentem s egyszerre csak az a vadállat belekapott az ujjamba... Bocsanatot kérek, de én iparos vagyok és finom munkát végzek. És kártérítést követelek, mert ezt az ujjamat talán egy hétig sem bírom megmozdítani.

— Hm, hm, no jól van — szolt Gorelov szigoruan összeránczolva a homlokát. — No jól van. Kié az a kutya? Ezt a dolgot nem hagyjuk annyiba. Majd megmutatom én nektek, hogy mi vár arra, aki a kutyáit így elengedi vadulni! Most már itt az ideje, hogy az olyan urakat, akik a törvényt nem akarják megtartani, végre nyakon csipjük. Ha majd egy ilyen gazembert alaposan megbüntetek, akkor majd tudni fogja, hogy mit jelent az, ha a kutyákat és egyéb állatokat kóborolni engedik! Majd megmutatom én neki! Jeldirin, — kiáltott a rendőrbiztos a rendőrré — tudd meg, hogy kié a kutya és írj jegyzőkönyvet! És a kutyát agyon kell ütni Azonnal! Talán még meg is van veszve... Azt kérdezem, hogy kié a kutya! Halljátok?!

— Ugy látszik, hogy Sigalov tábornoké — szolt közbe valaki.

— Sigalov tábornoké? Hm... Jeldirin, vedd csak le ezt a köpenyt a vállamról! Borzasztó, hogy milyen meleg van! Persze, ennek az eső az oka... Csak azt az egyet nem értem: hogy haraphatott téged meg az a kutya — szolt Gorelov Hrjukinhoz. — Egyáltalán, hogy érhetette el a kutya a kezedet? Hiszen az a kutya kicsiny, míg te valóságos óriás vagy! Talán valami szögben sértetted meg az ujjadat? ... Hiszen te... jó firma vagy! Már ismerlek! Jól ismerlek!

— Nagyságos uram, — szolt közbe valaki — játszott a kutyával; az égő szivarját odanyomta a kutya orrához, de a kutya se volt bolond s belekapott az ujjába... Nagyon haszontalan ficzko ez, nagyságos uram!

— Hazudsz, te szemtelen! Ha nem láttál semmit, akkor mit hazudsz?

— A nagyságos biztos ur okos ember s már tudja, hogy ki hazudik és ki mond oly igazat, mintha az Isten előtt állana...

— Na, ne okoskodjék!

A rendőr eközben nyugodtan nézegette a kutyát s így szolt:

— Nem... nem a tábornoké ez a kutya... A tábornoknak nincsen ilyen kutyája... Neki csak agarai vannak...

— Bizonyosan tudod?

— Parancsára, nagyságos biztos ur!

— Én is mindjárt gondoltam. A tábornoknak drága faj-kutyái vannak; ez pedig az ördög tudja, micsoda kutya... egész közönséges állat... Te, Hrjukin, kárt szenvedtél s nem szabad abbahagynod a dolgot... Példásan elbánunk a kutya gazdájával! Ugyis már régóta...

— De talán mégis a tábornoké a kutya — filozofál halkán a rendőr. — Hiszen nincs a kutya orrára írva, hogy kié... Nemrégiben ehez hasonló állatot láttam a tábornok udvarában.

— Természetes, hogy a tábornoké! — szolt valaki megint a tömegeből.

— Hm... Add csak rám, kedves barátom, a köpenyemet... Nagyon fuj a szél s hideg van... Vidd el a kutyát a tábornokhoz s kérdezd meg ott valakitől, hogy nem a tábornoké-e. Mondd meg, hogy én találtam ezt a kutyát és én küldöm... És mondd meg azt is, hogy ne ereszsze többé az utcára... Talán valami drága jószág s ha minden disznó megegetheti a szivarjával az orrát, akkor bizony nem sokáig marad életben. Az ilyen finom kutyának nagyon gyöngéd természete van... Te

pedig, te birka, mit lógatod a kezedet? Dugd az ujjadat a zsebedbe — te vagy az oka mindennek

— Éppen itt jön a tábornok szakácsa, tőle meg lehet kérdezni... Hé, kedves barátom, jer csak ide! Nézd meg ezt a kutyát. A tietek?

— Már hogy volna a mienk? Sohasem volt ilyen kutyánk.

— Persze; szinte kérdezni sem kellett volna. Hrjukin mindenesetre hibás, mert ő bántotta először a kutyát... de ez a kutya gazdátlanul kószál... Amint mondtam: gazdátlan, kóbor kutya... úgy is van... Agyon kell ütni; egyszerűen agyon kell verni.

— Nem a mienk, — folytatja tovább a szakács — hanem a tábornok testvéreé, aki most érkezett meg. A tábornok nem szereti az ilyen apró kutyákat, hanem az öcsöce...

— Ah, a testvére megérkezett? Vladimir Ivanovics itt van? — kérdezi Gorelov s az egész ábrázata csupa öröm és szolgálatkészség. — Istenem, hiszen én ezt nem is tudtam! Tehát látogatóba jött?

— Igen, látogatóba...

— Istenem és én ezt nem tudtam! Tehát a kutya az övé? No ennek örülök... Vidd el hát a kutyát... Nagyon csinos kis kutyus... Olyan helyes... És ennek a ficzkonak az ujját mindjárt elkapta!... Ha, ha, ha!... No, mit bámulsz? Ha, ha, ha... Ilyen rendes kis kutyát még nem láttam!

A szakács rászól a kutyára s elmegy vele a piacról... A tömeg kineveti Hrjukint.

— Téged pedig majd megidézlek! — fenyegeti Hrjukint Gorelov s a köpenyét begombolva, a hivatala felé indul.

Csehov Antal.

Egy mozdony emlékeiből.

Elbeszéli ő maga.

(14. folyt.) A „Kitartás” eredeti humoreszkje.

De nem folytatom tovább az én siralmas történetem. Elég volt nekem is, meg a szives olvasónak is a sok kisiklásból meg beemelésből. Pihenjünk meg egy kissé mind a ketten.

Elbeszélésemmel csak azt akartam a világnak megmutatni, hogy egy mozdony is tud érezni, tud örülni, meg szenvedni. Nem olyan közönséges vastuskók vagyunk mi, amilyeneknek a világ bennünket hisz. Szív dobog a mi keblünkben is, vér lüktet a mi ereinkben is. Forró, szenvedélyes vér.

Az életünk, az meg változatosság dolgában bizony fölér sok hányt-vetett életü embernek a sorával. Hiszen tessék csak figyelembe venni, hogy mind az a sok dolog, amit én itt elmeséltem volt, két napnak az eseménye volt csupán — életem, működésem két első napjának a története! Hát az ezután következett idők? A napok, hónapok, esztendő? Azután az évtizedek? Ki győzné azoknak a történetét megírni? Mikor alig volt nap, aminek ne lett volna meg a maga eseménye!

Hát én szívesen megírnám tovább is és úgy lehet, hogy még meg is fogom írni, legalább egy részét az életemnek. Azt, amelyik a kiválóbb dolgokra vonatkozik.

Hanem most... Tetszik tudni, az embert, ha megvénül, a csúz bántja, a köszvény. Engem is, vén masinát, az aggkornak egyik megrögzött nyavalyája emészt, amelyik éjjel-nappal rágódik teste-

men, lelkemen; ennek a nyavalyának erre mifelénk az a becsületes neve, hogy: rozsdá. És valamint-hogy a köszvény ellen nincs orvosság, azonképen nincsen ez ellen a mi nyavalyánk ellen sem patikaszer.

Már most tessék elképzelni, hogy én, akinek a tollforgatás teljes életemben sem volt ugynevezett erős oldalam, ilyen göthös állapotomban ennyi mindenfélét össze-vissza firkáljak! Bizony már nagyon reszketős lett a kezem. Nehezebben megy a dolog, mint eleintén hittem volna.

Majd egy kis pihenőt tartunk. Közben-közben olajozzuk egy kissé ezeket a fáradt csontokat, s ha a rozsdamarást néminemüképen kihevertük, újból pennát ragadunk és folytatjuk ott, ahol elhagytuk.

Addig is pedig álmodjunk az élet szép oldalairól: karambolokról, ember- és egyéb elgázolásokról, levegőbe röpülésekről, kisiklásokról stb. stb.

Mert amiképen az emberek között a mathuzsálemi koruak örömmel gondolnak vissza az ő első szerelmükre, azonképen szívesen gondolok én is vissza az első kisiklásra, az első elgázolásra, az első karambolra.

Istenem, de kár, hogy elmúltak azok a szép idők! Hogy azokban nekem már részem nem lehet!

(Vége.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. S. K. Sem a verseket, sem a regényt nem használhatjuk. Nem ütik meg a mértéket.

Hú tag. Hogy Krumply Kristóf ur hová lett? Avagy talán beteg? — kérdezi ön szíves levelében aggódó gondossággal. — Megnyugtathatjuk. Krumply Kristóf itt van és nincs semmi baja. Hanemhát mint aféle könnyelmű poéta-ember, ő is engedett a tavasz csábításainak, folyton kint mászkált az erdőn-mezőn s eközben lantjának hurjai teljesen átáztak és megeresztődtek. Romlott lantu költő pedig hogy tudna verseket írni? Azért ő is azt üzeni önnek, hogy ha majd egyszer, valamikor, talán még ebben az esztendőben, eláll az eső, akkor az ő lantja is rendbe hozakodik megint. Mostanában ezt a lantot — de ezt csak bizalmasan közöljük, nehogy más is megtudja — bizony paraplénak használja ökegyelme. Hasznosabb így.

Doór Ferencz, Alsó-Árpás, 6 korona 60 fillért; *Buzek Géza, Budapest,* 13 korona 27 fillért; *Mátis Gáspár, Zilah,* 15 korona 52 fillért; *Stitnitzky Sámuel, Nandrázs,* 24 korona 15 fillért; *Bajnok Béla, Budapest,* 27 korona 26 fillért; *Szathmáry Károly, Uj-Arad,* 36 korona 79 fillért; *Schmidt Lajos, Szabadka,* 42 korona 20 fillért; *Somody Imre, Kecskemét,* 101 korona 66 fillért; *Vécsei Frigyes, Budapest,* 115 korona 6 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Perényi János, Temesvár,* február hóra; *Mozsik Béla, Budapest,* márczius hóra; *Glück Lipót, Krassó,* február, márczius és április hónapokra; *Kiss Lajos, Vinga,* április és május hónapokra; *Boros Károly, Puszta-Tenyő,* április és május hónapokra; *Kertész Márton, Piski,* május és június hónapokra; *Szél Lajos, Igló,* május és június hónapokra; *Budai Jakab, Hatvan,* május és június hónapokra könyveltük.

Felelősszerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Tagtársaink figyelmébe ajánljuk

CZACZKIS BERNÁT műhimző-intézetét

BUDAPEST, V. ERZSÉBET-TÉR 15. sz. alatt
ahol mindenféle himzési munkák gyorsan, szépen
és jutányos árban készíttetnek.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében.

Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mágnásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is őrködik az oktatás helyes iránya felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka-tanító: *Koncz Ida*.

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körút 45. szám alatt)

egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50

legjutányosabban beszerezhetők legjobb találmányu sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint műláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti czimre ügyelni tessék.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkisérők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.

Raktárnok

vagy rakfelvigyázó, jó egészséges vidéki kis állomásról, lehetőleg a szegedi üzletvezetőség területéről, hajlandó volna-e cserélni Budapestre? Czímem a kiadóhivatalban tudható meg.